

*старший викладач кафедри методики і змісту
природничо-математичної освіти та інформаційних технологій
Рівненського ОППО,
здобувач кафедри інформаційно-комунікаційних технологій
та методики викладання інформатики
Рівненського державного гуманітарного університету*

ОСВІТНЯ МЕРЕЖА «ЩОДЕННИК.UA» ЯК ІНФОРМАЦІЙНЕ ШКІЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ В ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ

У статті описано особливості розвитку інформаційного шкільного середовища на основі освітньої мережі «Щоденник.ua». Окреслені напрямки надання освітніх послуг шкільним середовищем «Щоденник.ua».

Ключові слова: *інформаційне шкільне середовище, мережа «Щоденник.ua», освітній аутсорсинг, інформаційні технології, освітні послуги.*

В статті описані особливості розвитку інформаційної шкільної середовища на основі освітньої мережі «Щоденник.ua». Обозначені напрямки надання освітніх послуг шкільним середовищем «Щоденник.ua».

Ключевые слова: *информационная школьная среда, сеть «Щоденник.ua», образовательный аутсорсинг, информационные технологии, образовательные услуги.*

The article deals with the peculiarities of the information school environment which is based on the educational network "Schodenyk.ua". The directions of providing educational services to the school environment "Schodenyk.ua" are designated.

Key words: *information the school environment, the network "Schodennik.ua", educational outsourcing, information technology, education services.*

Постановка та актуальність проблеми. З новими інформаційними технологіями ми сьогодні пов'язуємо реальні можливості побудови відкритої освітньої системи, що дозволяє кожній людині обирати свою стратегію навчання; зміни технології одержання нового знання за допомогою ефективно організації пізнавальної діяльності учнів в ході навчально-виховного процесу з урахуванням індивідуальних особливостей, здібностей і потенційних можливостей кожної дитини. Актуальним залишається питання залучення всіх учасників навчально-виховного процесу до нових форм і методів навчальної діяльності, забезпечивши при цьому навчальні заклади інтегрованою інтерактивною підтримкою, зокрема створенням інформаційного шкільного середовища. Так в Законі України «Про Основні засади розвитку

інформаційного суспільства в Україні на 2007 - 2015 роки» визначено, що «одним з головних пріоритетів України є прагнення побудувати орієнтоване на інтереси людей, відкрите для всіх і спрямоване на розвиток інформаційне суспільство, в якому кожен міг би створювати і накопичувати інформацію та знання, мати до них вільний доступ, користуватися і обмінюватися ними, щоб надати можливість кожній людині повною мірою реалізувати свій потенціал, сприяючи суспільному і особистому розвитку та підвищуючи якість життя» [1].

Аналіз останніх досліджень. Концепції процесу інформаційного суспільства, інформаційної взаємодії та розвитку інформаційного суспільства проаналізовані багатьма науковцями, серед яких І. Ю. Алексєєва, Т. А. Береза, С. Т. Кара-Мурза, А. В. Колодюк, В. І. Лисицький, Л. Г. Мельник, І. С. Мелюхін, А. І. Ракитов, Г. Л. Смолян, А. А. Чернов та ін.

У дослідженнях О. Г. Асмолова, О. Л. Семенова, О. О. Синиці, Н. Н. Михайлової, С. М. Юсфина, В. Л. Іноземцева, Г. Т. Артамонова розглядаються питання інтернет-простору та впровадження інформаційних технологій у сферу освіти.

Мета даної статті – розкрити сутність та основні особливості змісту інформаційного шкільного середовища «Щоденник.ua» і її застосування в організації навчально-виховного процесу з метою підвищення інформаційного комп'ютерного технологічного рівня навчального процесу (розклад, електронні версії підручників, бібліотека, медіатека тощо) та створення в загальноосвітніх навчальних закладах сучасної інформаційно-комунікаційної інфраструктури (конкурси, події, освітні послуги тощо).

Виклад основного матеріалу. Із формуванням інформаційного шкільного середовища ми сьогодні пов'язуємо реальні можливості побудови відкритої освітньої системи. Але, як і в якій оболонці реалізовувати цю ідею, для більшості шкіл залишається невизначеним. Все частіше використовуються навчальні платформи, що призначені технологічно здійснити формування шкільного інформаційного середовища, виконати велику частину дидактичних функцій, забезпечити автоматизацію процесу управління в організації навчально-виховного процесу від створення сайту школи до складання розкладу, обліку відвідування та формування звітності. Деякі розробники забезпечують такими освітніми послугами як мультимедійні посібники, уроки, репетитори, віртуальні майстерні, електронні довідники та бібліотеки, пошукові послуги. Інші концентруються на забезпеченні творчих запитів вчителів: розробляють оболонки для конструювання авторських мультимедійних уроків, тем, курсів. Тому при виборі навчальної платформи кожен загальноосвітній навчальний заклад повинен керуватися власними потребами та обирати той спектр необхідних послуг, який задовольняє запитам навчального закладу.

Традиційній школі були притаманні інформаційні технології того часу, що ґрунтувалися на використанні підручників, звичайних щоденників та класної дошки, розповідей вчителів та писаних конспектів.

Нові інформаційні технології змінюють практику освітньої діяльності і допомагають розв'язати непрості завдання, з якими стикаються педагоги. І це проблема не тільки дидактики, але й прийнятих форм освітнього процесу [2, с.39]. У майбутньому головним має стати не лише застосування інформаційного шкільного середовища, а й за його допомогою ефективно сприяти організації навчально-виховного процесу сучасної школи. Тому сьогодні важливо змінити організаційні форми навчально-виховної діяльності і позиції вчителів, аби інформаційне шкільне середовище стало інструментом педагогічних інновацій та учнівської творчості. Одна із таких форм – створення інформаційного шкільного середовища для впровадження освітніх послуг.

Значна частина навчальних закладів працює над створенням власної шкільної мережі або використанню готових інформаційних ресурсів. У рамках освітнього аутсорсингу (залучення зовнішніх ресурсів з метою надання освітніх послуг) школи беруть активну участь у проектах, що передбачають використання і впровадження інформаційних технологій. Одним із таких ресурсів є Всеукраїнський проект «Щоденник.ua», який було створено за підтримки Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, а також Інституту інноваційних технологій і змісту освіти в Україні.

Освітня мережа «Щоденник.ua» на практиці використовується в багатьох країнах світу. З 2004 року у шкільній освітній системі його успішно впроваджують Великобританія, Латвія, Росія, Білорусія, Польща, Італія, Франція, США, де активно застосовується інформаційне шкільне середовище в організації навчально-виховного процесу. Кількість країн, що використовують дане освітнє середовище, стрімко зростає. Приєдналася до їх числа і Україна.

«Щоденник.ua» – це безпечний інформаційний простір, який сприяє об'єднанню всіх шкільних установ країни, а також учнів, батьків, педагогів (рис.1).

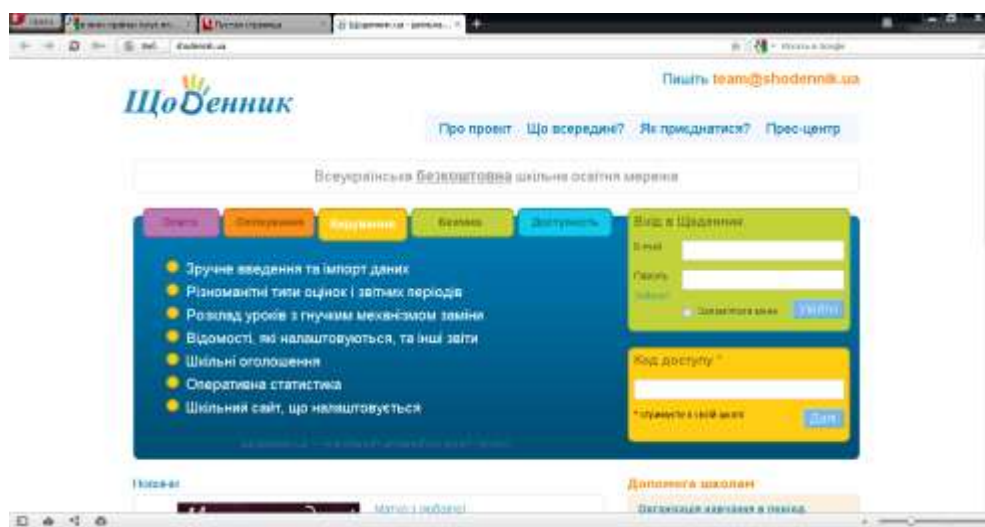

Рис.1. Всеукраїнська шкільна освітня мережа «Щоденник.ua»

Сьогодні в Україні на ресурсі www.shodennik.ua зареєстровано більше 9500 шкіл і понад 1млн. користувачів. По суті, це своєрідна соціальна мережа,

але спрямована на аудиторію шкіл усієї країни з метою вирішення освітніх потреб в організації навчально-виховного процесу. В ній можуть зареєструватися лише керівники шкіл, учні та їх батьки. Мережа суворо відслідковується модератором. Проект діє в рамках програми «Безпека дітей в Інтернеті».

«Щоденник.ua» являє собою потужну платформу для навчання. У ній впроваджені такі інноваційні технології, як електронний журнал, електронний щоденник, величезні мультимедійні бібліотеки, перекладач, можливість віртуального репетиторства, в тому числі у форматі ЗНО, аудіо- та відеоматеріали для допомоги в навчанні тощо. Крім того, дитині в цій мережі дуже цікаво і комфортно: вона має можливість брати участь в онлайн-олімпіадах, конкурсах, проходити тести, спілкуватися з однолітками, грати в освітні ігри.

Батьки мають доступ до електронного щоденника дитини, можуть здійснювати контроль їх успішності та відвідування школи; в режимі онлайн можна створювати групи з метою обговорення важливих питань освіти та виховання.

У розпорядженні педагогів з'являються динамічні, надійні, гнучкі інструменти для підтримки спільної цілеспрямованої роботи великого колективу учнів та їх батьків, які замінюють традиційні шкільні атрибути: прошитий журнал, розклад уроків на стіні в коридорі та вчительській, учнівський щоденник, різноманітні стінгазети та бюлетені.

Для вчителів тут також відкриваються додаткові можливості:

- використання навчально-методичних матеріалів;
- самоосвітня діяльність, підвищення кваліфікації та обмін досвідом;
- упровадження дистанційної освіти;
- проведення батьківських зборів у режимі онлайн;
- участь у форумах, конкурсах як регіонального, так і всеукраїнського рівнів;
- використання конструктора тестів, олімпіад;
- ведення електронного журналу та поурочного планування.

Адміністрація закладу має можливість успішно здійснювати керування школою: ведення статистичних даних, тарифікації, інформаційних та аналітичних звітів, планування, контроль за навчальною діяльністю та інформування всіх учасників навчально-виховного процесу.

Діяльність адміністрації школи, класного керівника (наставника, тьютора) помітно змінюється. Його основним обов'язком стає педагогічна підтримка, координація діяльності з метою вироблення в учнів універсальних навчальних дій [3, с.45].

Однак слід зауважити, що робота у середовищі «Щоденник.ua» не потребує обов'язкового використання всіх його можливостей. Оскільки класний журнал у паперовому варіанті є обов'язковим документом у шкільній документації, то деякі школи відмовляються від ведення електронного журналу та щоденника, що складає всього лише 20% всіх тих можливостей, які надає мережа.

Напрямки освітніх послуг шкільного середовища мережі «Щоденник.иа» представлені у моделі (рис. 2).

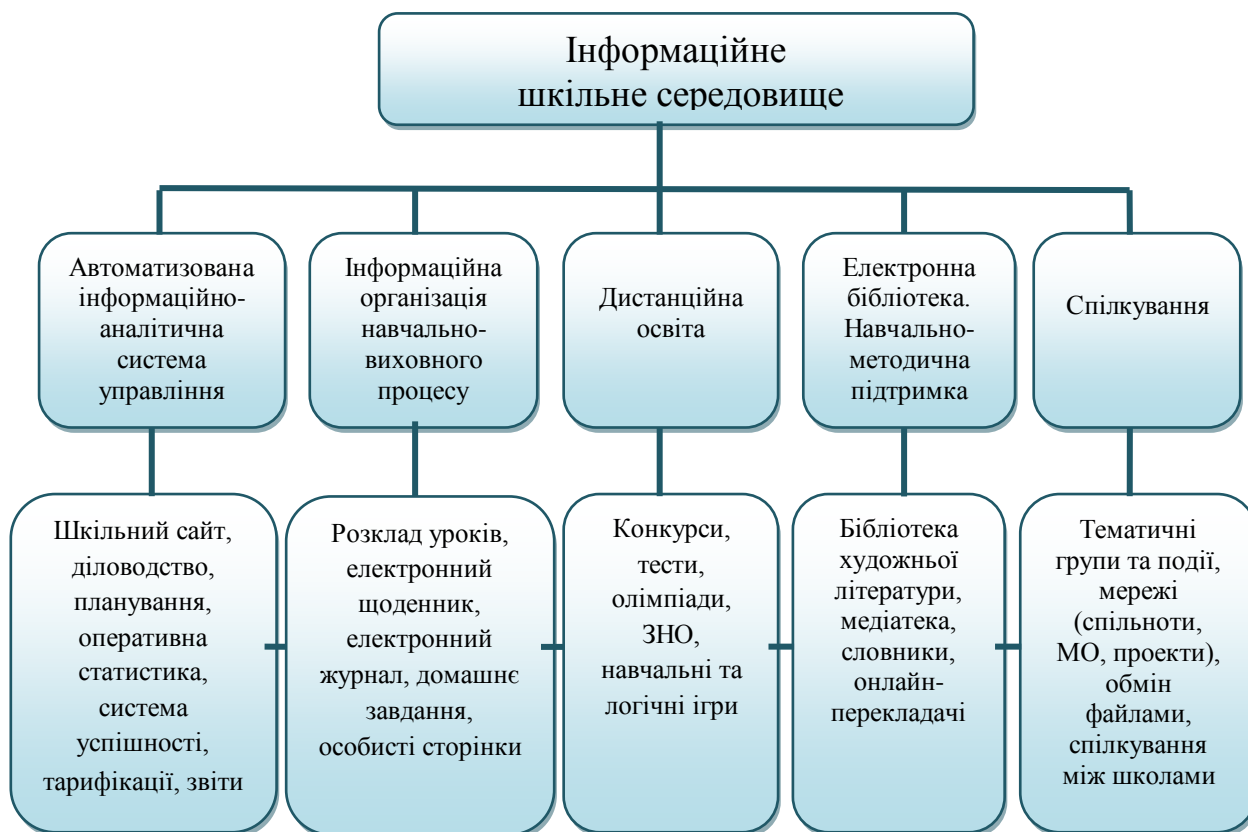

Рис.2. Модель інформаційного шкільного середовища

Таким чином, при створенні інформаційного шкільного середовища, вирішуються наступні завдання:

- створення власної моделі школи, відповідної сучасному рівню розвитку суспільства;
- формування єдиної інформаційної бази школи, що дозволяє підвищити ефективність освітньої та управлінської діяльності навчального закладу;
- створення умов для розвитку особистості та задоволення потреб у якісній освіті за рахунок зміни технології одержання нових знань, ефективної організації пізнавальної діяльності учнів;
- розвиток професіоналізму вчителів, забезпечення професійного самовизначення учнів;
- доступність використання інформаційних ресурсів школи, відкритість і прозорість діяльності освітньої установи.

Під час організації навчально-виховного процесу потрібно враховувати, що школа, будучи складною системою, яка включає окремі ланки, тісно пов'язані і взаємодіючі між собою: навчально-виховну діяльність, управлінську, господарську, кадрову, науково-методичну. А цілеспрямовані можливості такого інформаційного шкільного середовища як «Щоденник.иа», об'єднує всі ланки навчально-виховного процесу в єдиний освітній простір.

Слід відмітити, що загальноосвітні навчальні заклади Рівненської області також залучаються до створення інформаційного шкільного середовища, використовуючи для цього різні ресурси. На даний час в області у мережі «Щоденник.іа» зареєстровано близько 340 шкіл та приблизно 10 тис. учасників навчально-виховного процесу: батьки, учні, вчителі. Керівники шкіл області зазначають, що працюючи за старою системою навчання, учні та вчителі не повною мірою реалізують свій потенціал, тому їм доводиться змінювати пріоритети: надавати дитині більше свобод і можливостей для здобуття освіти в різних формах, у тому числі у вигляді екстернату або часткового дистанційного навчання. Тепер для школи ці форми навчання стають звичайними, а для дітей з особливими потребами відіграють домінуючу роль. Прикладом впровадження інноваційних інформаційних технологій є участь учнів та вчителів Рівненської області у конкурсі «Здоровий спосіб життя» (найкращі школи отримали грамоти) та інтернет-квесті «Війна 2012 року та Україна».

Висновки. У зв'язку з активним впровадженням у навчально-виховний процес освітніх мережевих технологій змінюються освітні цілі, які в значній мірі спрямовані на формування і розвиток здібностей учнів до самостійного пошуку, збору, аналізу та подання інформації. Школа сьогодні і сьогоднішній навчально-виховний процес передбачають впровадження нових форм роботи з використанням інформаційних технологій, зокрема, інформаційного шкільного середовища та передбачає нові ролі для учасників освітнього процесу – педагога як консультанта, учня як активного дослідника, адміністрації як інноваційного управлінця закладом на основі впровадження сучасних комп'ютерних технологій.

Використання означеного інформаційного шкільного середовища в організації навчально-виховного процесу – один зі шляхів модернізації освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007 - 2015 роки» від 9.01.2007р. № 537-V// Відомості Верховної Ради України. – 2007. – № 12. – С. 102.

2. Асмолов А.Г. Российская школа и новые информационные технологии: взгляд в следующее десятилетие / А.Г. Асмолов, А.Л. Семенов, А.Ю. Уваров. – М. : НексПринт, 2010. – 84 с.

3. Дементієвська Н. П. Комп'ютерні технології для розвитку учнів та вчителів / Н. П. Дементієвська, Н. В. Морзе // Інформаційні технології і засоби навчання : зб. наук. праць / за ред. В.Ю. Бикова, Ю.О. Жука; Інститут засобів навчання НАПН України. – К. : Атіка, 2005.

4. Забродська Л.М. Проблеми інформатизації освіти / Л. М. Забродська // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2006. – № 3.

5. Михайлова Н. Н. Педагогика піддержки : учебно-методическое пособие / Н. Н. Михайлова, С. М. Юсфин. – М. : МИРОС, 2001. – 208с.

6. Синица А. А. Информатизация учреждений образования / А. А. Синица.
– Свислочь : Блокнот, 2011. – 45с.

Дата надходження до редакції: 22.09.2012 р.